

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Maski: Szymanowski /
Bacewicz / Bacevičius

Warszawa — 22 listopada 2025
Łódź — 23 listopada 2025
Kraków — 24 listopada 2025

Maski: Szymanowski / Bacewicz / Bacevičius

22 listopada (sobota) — 18.00

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Sala Wielka
pl. Zamkowy 4
Warszawa

23 listopada (niedziela) — 18.00

Akademia Muzyczna w Łodzi
Pałac, Sala 12
ul. Gdańska 32
Łódź

24 listopada (poniedziałek) — 19.00

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha
Sala Wielofunkcyjna
ul. Konopnickiej 26
Kraków

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Valdemaras Sarapinas,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Litewskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Karol Szymanowski

(1882–1937)

Szeherezada

z cyklu *Maski*

op. 34 nr 1

(1916)

Błazen Tantris

z cyklu *Maski*

op. 34 nr 2

(1916)

Grażyna Bacewicz

(1909–1969)

Trzy groteski

(1935)

Vytautas Bacevičius

(1905–1970)

Mistinė poema (Poème mystique)

op. 6

(1927)

Suita nr 3 op. 60

(1956)

Allegretto

Allegro moderato

Lento

Presto

Meditacija (Méditation) op. 29

(1937)

Šeštas žodis (Sixième mot) op. 72

(1963)

Trys muzikinės mintys

(*Trois pensées musicales*) op. 75

(1966)

Allegro moderato

Adagio

Vivace

Wykonawcy:

Yusuke Ishii

fortepian

Maski: Szymanowski / Bacewicz / Bacevičius

Dla pokolenia polsko-litewskiego rodzeństwa, Vytautas Bacevičiusa (1905–1970) i Grażyny Bacewicz (1909–1969), Karol Szymanowski (1882–1937) był ikoną muzyki nowej – dialogicznej, otwartej na różne źródła inspiracji.

W poetyce maski

W fortepianowym tryptyku *Maski* op. 34 (1915–1916) Szymanowski odwołał się do zdomowionych w kulturze postaci literackich, ukazanych przez pryzmat kostiumu – karnawałowego bądź błazeńskiego. Pozamuzyczne konotacje łączą się z poetyką tytułowej maski, z jej podwójnym dnem i złożoną metaforą. Ewokowanie w pierwszej części cyklu postaci Szeherazady z arabskiej *Księgi tysiąca i jednej nocy* korespondowało z zainteresowaniami kompozytora kulturą Orientu i sufizmem. W części drugiej utworu Szymanowski przywołał postać Tristana z opowieści opartej na dramacie Ernsta Hardta *Tantris der Narr*. Bohater przebrany za błazna wkradł się do zamku swojej ukochanej, lecz ta go nie poznała. Motyw rozpoznania podmiotu miłości i tożsamości osobowej, będący jednym z kluczowych toposów u kompozytora w powieści *Efebos i Królu Rogerze*, ukazany tu zostaje w ironiczno-groteskowym odwróceniu. *Maski* są dziełem zaawansowanym fakturalnie, przynależnym do fazy impresjonistyczno-ekspresjonistycznej na artystycznej drodze Szymanowskiego. Znać w nich sensualne podejście do natury dźwięku, choć twórca powtarzał, że u podstaw jego utworów znajdują się pomysły melodyczne.

Dwa kolory

Grażyna Bacewicz i Vytautas Bacevičius wzrastali w atmosferze umiłowania podwójnej ziemi ojczystej, polskiej i litewskiej, w kulcie muzyki, i to na inspirującym podłożu muzycznych zainteresowań obojga rodziców: Polki, Marii z domu Modlińskiej, oraz Litwina, Vincasa Bacevičiusa. Bacewiczówna utrwaliła wizerunek skrzypaczki i kompozytora neoklasyka, a w twórczości późnej – kolorysty (presonorysty). *Trzy groteski* (1935) wpisują się w nurt komiczno-zabawowego witalizmu, charakteryzując się nerwem parodystyczno-sowizdrzalskim.

W przeciwieństwie do siostry Bacevičius – kompozytor i pianista – jeszcze nie ma wyrazistego miejsca w kulturze. Lata spędzone ze świadomego wyboru na Litwie, w Kownie (od 1926 roku), były dla niego czasem rozwoju osobowości twórczej. W roku 1939 artysta przebywał na koncertach w Ameryce Południowej, gdzie dotarła do niego wiadomość o wybuchu II wojny światowej. Wybrał los emigranta, udając się do Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszkał (w Nowym Jorku i Bridgeport w stanie Connecticut) do śmierci w 1970 roku. Życie na uchodźstwie oznaczało dla niego trudną walkę o przetrwanie – w wymiarach ludzkim (przez długie lata obywatelowi Litwy groziła deportacja) i twórczym. Kompozytor miał skrytalizowany światopogląd, wsparty na duchowo-moralnym fundamencie, który realizował w twórczości. A ta wyewoluowała w kierunku muzyki kosmicznej, reprezentowanej m.in. przez jego ostatnie opus – *Trois pensées musicales* na fortepian op. 75 (1966). W kosmologiczny krąg wpisały się jako źródła inspiracji eksperymenty parapsychologiczne, okultystyczne i joga, które doprowadziły do graficznego „rekordowania” (nagrywania) pierwotnych konceptów artystycznych w postaci zwizualizowanego filmu-partytury. Bacevičius rejestrował na rozkładanym długimi pasmami papierze pierwsze pomysły w formie wykresów, które, według niego, zabezpieczały myśl rodzącą się w wyobraźni twórcy i otwierały drogę do nowego konstruktywizmu w muzyce. *Poème mystique* op. 6 (1926) oraz *Méditation* op. 29 (1936/37) – skomponowane w kowieńskich, modernistyczno-awangardowych latach – kosmiczne idee antycypują. *III Suita fortepianowa* op. 60 (1956) wieńczy fazę klasycystyczną, polegającą na twórczym kompromisie i uprawianiu stylu komunikatywnego z odbiorcą. Z kolei *Sixième mot* op. 72 (1963) należy do zbioru siedmiu utworów mających charakter autorskiej wypowiedzi: stawianego w dźwiękach słowa – muzyki wyrazistej i ekspresywnej „mownej”, ale nie w znaczeniu programowym.

Muzyka Bacevičiusa jest – zgodnie z jego założeniami – atonalna (lub semiatonalna), atematyczna i absolutna. Tok muzyki ustrukturyowany zostaje w oparciu o różnorodne segmenty dźwiękowe i modele pianistycznych faktur w plastycznie ukształtowanej dramaturgii napięć i odprężeń. Każde brzmienie to emocja, a nie efekty – powtarzał kompozytor. I podkreślał, że muzyka bez filozofii, bez wejścia głęboko, drogą medytacji we własne uniwersum nie ma racji bytu. I ma symbolizować światło mądrości.

© Dmitrij Marvejev

Yusuke Ishii – fortepian

Japoński pianista, kompozytor i muzykolog. Urodzony w Tokio artysta rozpoczął edukację muzyczną w Kunitachi College of Music, gdzie studiował kompozycję. Przeprowadził się do Francji, aby kontynuować naukę w Conservatoire national supérieur de musique de Paris (CNSM). We Francji studiował teorię muzyki i akompaniament, uzyskując drugi dyplom ukończenia studiów wyższych (DFS) w 2010 roku. Równolegle kształcił się w zakresie gry na fortepianie w Konserwatorium w Boulogne-Billancourt. Różnorodna kariera muzyczna Japończyka stanowi przykład modelu artystyczno-naukowego: Yusuke Ishii jest pianistą, którego wirtuozeria i wizja znajdują się na równi z intelektualną głębią i ciekawością kulturową. Dzięki jego działaniom cały czas poznajemy mniej popularne i zaniedbywane karty historii muzyki współczesnej.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Współorganizatorzy

Muzeum
Sztuki i Techniki
Japońskiej Manggha

Akademia Muzyczna
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

80
LAT

PWM
EDITION

AMBASADA
REPUBLIKI LITEWSKIEJ
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lithuanian
Culture
Institute

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

TVP
KULTURA

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

nam! naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl